

باب افعال

إفعال	ماضى	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	أَفْعَلَّ	يُفْعِلُ	أَفْعِلْ	إفعال
خ ر ج	أَخْرَجَ	يُخْرِجُ	أَخْرِجْ	إخراج
د خ ل	أَدْخَلَ	يُدْخِلُ	أَدْخِلْ	إدخال
ك ر م				
ق ب ل				
ح س ن				
س ل م				
ث ب ت				
ن ز ل				
ظ ه ر				
ع ل م				

تفعیل

بیشترین کاربرد باب های افعال و تفعیل: متعدی کردن فعل های لازم

نَزَلَ: پایین آورد

نَزَلَ: پایین آمد

فَرَحَ: شاد کرد

فَرَحَ: شاد شد

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	فَعَّلَ	يُفَعِّلُ	فَعِّلْ	تَفْعِيل
ص ر ف				
ع ل م				
ك ر م				
ن ز ل				
د ب ر				
س ل م				
ك ب ر				
ق د م				
ص د ق				
ك ذ ب				

مفاعلة (فعال)

ماضی	مضارع	امر	مصدر
فَاعَلَ	يُفَاعِلُ	فَاعِلْ	مُفَاعَلَةٌ، فِعَال
كَاتَبَ	يُكَاتِبُ	كَاتِبْ	مُكَاتَبَةٌ، كِتَاب
جَاهَدَ	يُجَاهِدُ	جَاهِدْ	مُجَاهَدَةٌ

یکی از معانی مشهور این باب مشارکت است و در ترجمه فعل های این باب به آوردن «با» نیاز داریم

ضارب علی حمیداً علی با حمید زد و خورد کرد

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	فَاعَلَ	يُفَاعِلُ	فَاعِلْ	مُفَاعَلَةٌ
ج ه د	جَاهَدَ	يُجَاهِدُ	جَاهِدْ	مُجَاهَدَةٌ
د ف ع				
ه ج ر				
ض ر ب				
ن ص ر				
ج ل س				
ک ت ب				
خ ل ف				
س ف ر				
ع ه د				

اِفْتَعَال

باب	امر	مضارع	ماضی
اِفْتَعَال	اِفْتَعِلْ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعَلَ

یکی از معانی مشهور این باب «مطاوعه» (پذیرش اثر فعل) است.

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	اِفْتَعَلَ	يَفْتَعِلُ	اِفْتَعِلْ	اِفْتَعَال
ک س ب	اِکْتَسَبَ	يَکْتَسِبُ	اِکْتَسِبْ	اِکْتِسَاب
ع م د				
ح ر م				
س م ع				
ش غ ل				
ن ص ر				
ف خ ر				
چ ن ب				
ن ظ ر				
ب س م				

حفظ کنید: مصدرهای زیر در ریشه «ن» دارند و از باب اِفْتَعَال هستند، نه اِنْفَعَال!

اِنْتِشَار، اِنْتِظَام، اِنْتِقَام، اِنْتِقَال، اِنْتِخَاب، اِنْتِفَاع، اِنْتِظَار، اِنْتِصَار

انفعال

باب	امر	مضارع	ماضی
انفعال	انْفَعِلْ	يَنْفَعِلُ	انْفَعَلَ
انكسار	انْكَسِرْ	يَنْكَسِرُ	انْكَسَرَ

یکی از معانی مشهور این باب «مطلوعه» (پذیرش اثر فعل) است.

انْكَسَرَ الزَّجَاجُ: شیشه شکسته شد

انْكَسَرَ: شکست

كَسَرَ الطِّفْلُ الزَّجَاجَ: کودک شیشه را شکست

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	انْفَعَلَ	يَنْفَعِلُ	انْفَعِلْ	انفعال
ق ل ب	انْقَلَبَ	يَنْقَلِبُ	انْقَلِبْ	انقلاب
ک س ر				
د ف ع				
ع ق د				
س ح ب				
ح ر ف				
ج م هـ				
ق ب ض				
ف ص ل				
ص ر ف				

تفاعل

ماضی	مضارع	امر	مصدر
تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُلٌ
تَعَاوَنَ	يَتَعَاوَنُ	تَعَاوَنْ	تَعَاوُنٌ

یکی از معانی مشهور این باب مشارکت است و در ترجمه فعل های این باب به آوردن «با یکدیگر» نیاز داریم

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	تَفَاعَلَ	يَتَفَاعَلُ	تَفَاعَلْ	تَفَاعُلٌ
ک ت ب	تَكَاتَبَ	يَتَكَاتَبُ	تَكَاتَبْ	تَكَاتُبٌ
ع م ل	تَعَامَلَ	يَتَعَامَلُ	تَعَامَلْ	تَعَامُلٌ
و ض ع				
ض ر ب				
ق ب ل				
م ر ض				
ع ر ض				
ف خ ر				
ع ر ف				
ب د ل				

تَفَعَّلَ

باب	امر	مضارع	ماضی
تَفَعَّلَ	تَفَعَّلْ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلَ
تَخْرُجُ	تَخْرُجْ	يَتَخَرَّجُ	تَخَرَّجَ

یکی از معانی مشهور این باب «مطالعه» (پذیرش اثر فعل) است.

پدر، کودک را ادب کرد و او با ادب شد.

أَدَّبَ الْوَالِدُ الْوَلَدَ، فَتَأَدَّبَ.

خداوند، انسان را تعلیم داد و او یاد گرفت.

عَلَّمَ اللَّهُ الْإِنْسَانَ، فَتَعَلَّمَ.

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	تَفَعَّلَ	يَتَفَعَّلُ	تَفَعَّلْ	تَفَعُّلٌ
ع ل م	تَعَلَّمَ	يَتَعَلَّمُ	تَعَلَّمْ	تَعَلُّمٌ
ح د ث				
ح م ل				
ن ز ل				
ب س م				
ص د ق				
ا م ل				
د ب ر				
ف ک ر				
ق ب ل				

إِسْتِفْعَال

ماضی	مضارع	امر	باب
إِسْتَفْعَلْ	يَسْتَفْعِلُ	إِسْتَفْعِلْ	إِسْتِفْعَال
إِسْتَغْفَرَ	يَسْتَغْفِرُ	إِسْتَغْفِرْ	إِسْتِغْفَار

یکی از معانی مشهور این باب درخواست است.

ریشه	ماضی	مضارع	امر	مصدر
ف ع ل	إِسْتَفْعَلْ	يَسْتَفْعِلُ	إِسْتَفْعِلْ	إِسْتِفْعَال
غ ف ر				
ش ه د				
ض ع ف				
ع ل م				
ف ه م				